

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 10

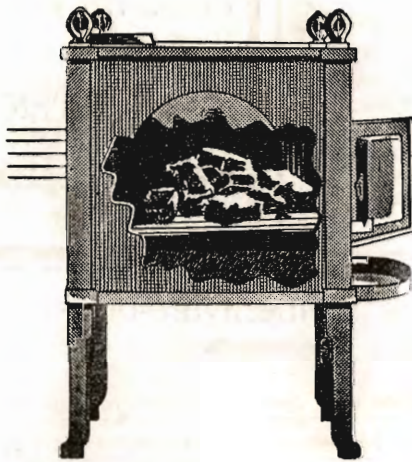
15. August

63. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1942

HESS-TØRVERISTEN

*Fra Brænde-
til Tørveovn*

Billedet viser en gennemskaaret Brændeovn, der ved Hjælp af HESS-Tørveristen er omdannet til Tørveovn. Risten kan let anbringes af enhver, og en Askeskuffe placeres nedenunder.

Alle HESS-Brændeovne af 421 og 422-Typen samt den nye Model Nr. 442 kan paa denne Maade brænde Tørv, hvis det kniber med at skaffe Brænde.

Se HESS-Tørveristen hos Deres Forhandler.

C. M. HESS' FABRIKKER ^{A/s}
VEJLE

Vore anerkendte
- RØDE DRÆNRØR -

føres altid paa Lager fra 2" til 8".
 Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
 Telefon 187.

Drænrør.
 Røde Drænrør fra 2"—8" al-
 tid paa Lager. Forlang Tilbud.
1/8 Aalborg Teglværker.
 Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

Bjerringbro
Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
 Telf. 111, Bjerringbro

■
 Alle Δ -mærkede Rør
 Imprægnerede
 og uimprægnerede

Stort Lager
 Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/s Hørslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
 Telf. 5019—5020

Impræg. Cementrør, anerk. af
 Autoriteterne som fuldstændig
 Erstatning for glass. Lerrør.
 Monierrør. Maskinstampede

Rør. Brøndringe.
 Dagens billigste Pris.
 — — Forlang Tilbud. — —

Hornbæk
Cementvare-
og
Mørtelfabrik

Marius Ødum
 Telefon 400 Randers

Kun Δ -mærkede
 Varer føres

• Største Lager
 Bedste Kvalitet
 Forlang Tilbud

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
 fra 2" til 15". — **Lerrør** med
 og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI

F. CHR. JENSEN
 — Telefon 21 —

Impræg. Cementrør efter In-
 genjørerforeningens Normer. —
 Monierrør i forskellige Di-
 mensioner fra 50—125 cm.
 Forlang Tilbud.

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

Δ Betonrør efter dansk Ingenjørerforenings Normer
 Vibrede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" — 12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
 Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon **Skive** 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.
Enetorhandler for Danmark:

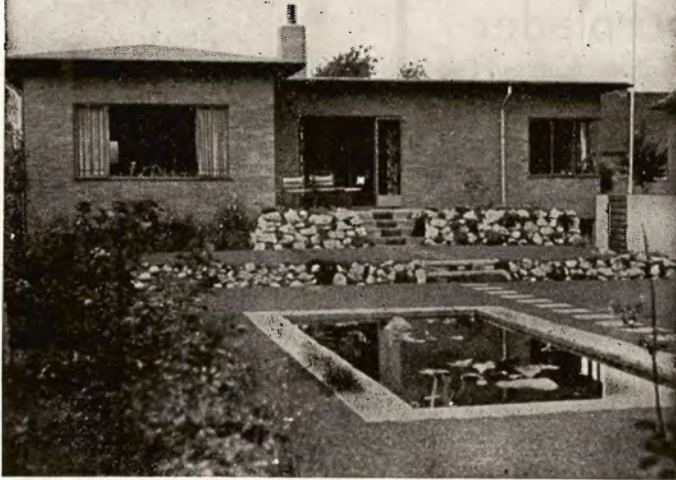
L. KRISTENSEN
75, Raadhuspladsen,
København V.

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 Lin.) - Statst. 36

Aaben 9¹/₂—12¹/₂ og 2—4
Udfører alle Bankforretninger

Villa for Direktør Johan Olsen, Esbjerg,
opført efter Tegning af Arkitekt Harald Peters, Esbjerg.
SKARREHAGE MOLERSTEN anvendt som varmetæt
Bagmur i Ydervæggene.

RESENBRO CEMENTSTØBERI

v/ M. J. MATHIASSEN
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer Mrk.
△ i alle gangbare Dimen-
sioner fra 4" til 24" saavel
med som uden Muffe.

Monierrør, Brønde og Kegler.
— FORLANG TILBUD. —

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring
Indbrudsforsikring
Vandskadeforsikring m. m.

◆ Forlang Tilbud paa alle Arter Forsikringer. ◆ Gratis Vejledning. ◆

NORDISK BRANDFORSIKRING
GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

Holbæk.
Tlf. 1213
(4 Lin.)

HOTACO

Holbæk Tagpap- & Cementvarefabriker A/S.

København.
Mitchellsgade 23.
Tlf. Centr. 13842
(2 Lin.)

Betonrør af enhver Art til Afvanding og Kloakeringer.
H. T. C.s specielle imprægnerede Rør til syreholdig Jordbund, anvendt af Hedeselskabet, Grundforbedringsudvalgene, Kommuner etc.
Leveres overalt. — Forlang Tilbud.

J.Chr.Petersens Papirhandel

*„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn*

København K.

*Hovedforhandler
af Statens Papir*

Tryksager - Protokoller

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

Silkeborg Teglværk.
Lysbro Teglværkers Eftfl.
De Forenede Teglværker,
Lysbro.
Vinderslevgaard Teglværk.
Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.
Gjern Teglværk.
Visgaard Teglværk.
Højriis Teglværk, Ikast.
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning.

Danatex Træfiberplader

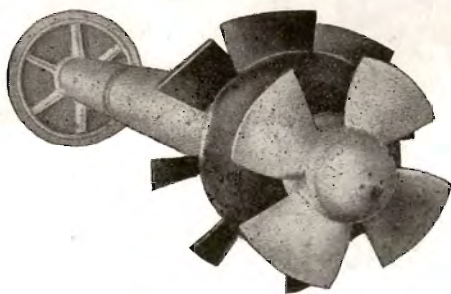
100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/s L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

AFVANDINGSPUMPER

System Finshyttan

Skruehjul til Pumpe
med højeste
Nytttevirkning.

A/s E. RASMUSSEN

FREDERICIA — Tlf. 1404 (3 Lin.)

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 10.

— 15. August 1942. —

63. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 15 Gange årligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 11,000 Eksempel.

Indhold: De danske Mergelskabers Aarsmøde. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Plantage Nr. 1. — Hedebrugets Aarsmøde. — Tørveproduktionen 1942. — Mindestensafsløring i Stilde Plantage. — Mindre Meddelelser. — Hedeselskabets Regnskab 1941—42.

De danske Mergelskabers Aarsmøde.

De danske Mergelskaber afholdt den 9. Juli Generalforsamling paa »Bygholm Slotshotel« med stor Tilslutning af Delegerede fra Landets forskellige Egne.

Vilh. Egsgaard, Thyregod, bød Gæsterne velkommen til Egnen, og efter at Formanden havde takket, valgtes Foreningens Næstformand, *A. P. Frederiksen*, Boulstrup, til Dirigent.

Formandens Beretning.

Af Formanden, Landstingsmand *Martin Sørensen*s Beretning, som derefter fulgte, fremgik det bl. a., at der 1. Juli 1942 var indmeldt 166 Mergelskaber med ialt 40789 Medlemmer, en Nedgang paa 2 Selskaber og 1410 Medlemmer fra Opgørelsen i Fjor. Grunden hertil er, at de store Selskaber, der maa ophøre, meldte sig ud, mens der foreligger Tilgang fra smaa Selskaber med ringe Medlemstal. Denne Udvikling vil fortsætte, indtil der atter kommer Gang i Mergelarbejdet. Aaret 1941—42 har været meget stille og Bestyrelsens Arbejde har væsentligst været af vejledende Art.

Formanden omtalte, at Renten af Nationalbanklaanene fremdeles er $4\frac{1}{2}$ % og der var næppe Udsigt til, at denne Rente ændredes; Statens Rentetilskud er ligeledes uændret, nemlig 2 % til private Laan og 1 % til Laanene fra Nationalbanken.

Der er sket en Ændring angaaende Indbetaling af Afdrag til Nationalbanken, saaledes at Andragende om Ændring i Afdragsplanen

skal indsendes til Nationalbanken inden Udgangen af Maj og November for kommende Termin.

Formanden omtalte de forskellige Lempelser og Begunstigelser for de Medlemmer, der bruger Kalk i Stedet for Mergel, og nævnte, at der nu var stor Efterspørgsel efter Kalk, der desværre ligesom Mergel var vanskeligt at faa udkørt. Videre omtalte han, at Bestyrelsen havde tiltraadt en Plan om Kalkforsøg, foreslaaet af Konsulent Land Jensen, og gav derefter forskellige Vejledninger i økonomisk Retning. — Formanden takkede alle, der i det forløbne Aar havde vist Foreningen Velvilje og Bistand.

Foreningen har deltaget i Forhandlinger angaaende Køb af et Kalkleje. Sammen med Afdelingsleder Olesen og Vestjyllands Mergelforsyning saa vi paa et Kalkleje i Ellidshøj, som Hedeselskabet havde paa Haanden, og Kalklejet i Hillerslev. Vi tilbød at være Parthaver sammen med Vestjyllands Mergelforsyning, men denne mente det var bedst, at kun een Part havde med Sagen at gøre.

Udsigterne for en Genoptagelse af Mergeludkørslen paa samme Maade som tidligere er mørkere end nogensinde, og man maa regne med, at det vil vare lang Tid, før Forholdene atter bliver normale — om de overhovedet bliver det, sammenlignet med Tiden før Krigen.

Foreningen De danske Mergelselskaber har dog Grund til at være tilfreds med sit Arbejde med Tilskyndelse til Dannelse af nye Selskaber og Tilvejebringelse af en Lovgivning, der kunde fremme Opretelsen af disse Selskaber. Vi vil haabe, at Foreningen vil bidrage, hvad den formaar, til at gøre Danmark mere selvhjulpen, i Forvisning om, at vi dermed tjener Landet og udfører god, dansk Gerning til Gavn for Befolkningen, saavel i By som paa Land, til Ære for gamle Danmark.

Forhandlingen.

Lund, Kratholm, udtalte en Tak til Martin Sørensen for hans store Arbejde i Mergelselskabernes Tjeneste.

Søren Lohmann, Aarhus, takkede for Redegørelsen angaaende Aflysningsgebyrerne.

S. Sørensen, Alken, spurgte, om Afdragene kunde indbetales direkte til Nationalbanken, hvortil Formanden svarede Ja.

Vesterager, Sdr. Omme, henstillede til Bestyrelsen, at den gjorde, hvad den kunde, for at opretholde Mergelselskabernes Sammenslutning.

Jørgen Vork, Oxenvad, talte om Merglingens store Betydning og slog til Lyd for Fremme af Arbejdet.

Chr. Pedersen, Karup, spurgte, om man havde Ret til at nedsætte Renten for Medlemmerne.

Jens Magnussen, Øster Hanherred, henstillede, at man ikke anvendte daarlige Mergellejer.

Formanden svarede, at han ikke syntes det rigtigt at sætte Renten ned før man stod overfor Selskabets Ophævelse.

Ravn Christensen, Væth, fremdrog nogle Forhold fra sin Egn angaaende Medlemmernes Afvikling.

Regnskabet og Valgene.

Kassereren, *Vilh. Egsgaard*, fremlagde Regnskabet, der balancerede med 5062 Kr. Det godkendtes.

Til Bestyrelsen genvalgtes *Julius Sørensen*, Hjallerup, *Søren Jensen*, Lundtofte, *Jens Kanne*, Sjelde, og *Vilh. Egsgaard*, Thyregod. Revisorerne, *K. Vesterager*, Sdr. Omme, og *Rasmus Høgh*, Rønslunde, genvalgtes ligeledes.

Bestyrelsen foreslog en Ændring af Vedtægtens Formaalsparagraf, saaledes at denne tydeliggjordes. Forslaget vedtoges enstemmigt og blev ved en umiddelbart paafølgende ekstra Generalforsamling endeligt vedtaget.

Afdelingsleder *J. P. Olesen*, Hedeselskabet, gav derpaa en Oversigt over

Mergelarbejdet i 1941.

Om vort Arbejde det sidste Aar er der ikke meget at sige, idet Mergeltransporten i alt væsentlig har været indstillet. I tidligere Aar kunde vi anføre Navnene paa en lang Række Mergelselskaber, der havde været i Virksomhed, og vi kunde opgive Tallene over de udkørte Mergelmængder, der i adskillige Aar androg mellem $\frac{1}{2}$ —1 Mill. m³.

I 1941 — og det samme vil blive Tilfældet i indeværende Aar — har Mergeltransporten pr. Lastbil til Mergelselskaber været indstillet, medens der fra enkelte højprocentiske Lejer er udkørt en Del Mergel og Kalk til Enkeltmand. Denne Udkørsel, der androg 7875 m³ Mergel og 2408 m³ Kalk, er foregaaet med Fragttilskud, og der er sikkert ikke transporteret Mergel af nogen Betydning udover disse 7875 m³, idet Transport pr. Lastbill uden Fragttilskud vil være altfor beko- stelig for Modtageren.

Paa Trafikbanerne lykkedes det at faa Mergeltransporten i Gang fra Klaabygaard, hvorfra der blev leveret 2136 Vognl. à 10 t.

Der var Vanskeligheder ved Fremskaffelse af Jernbanevogne og Indkøb af Kul til Indkørsel af Mergelen fra Lejet til Hviding St., men disse Vanskeligheder blev overvundne, og det lykkedes som nævnt at faa det anførte Antal Vognl. leveret.

De vil allesammen være bekendt med, hvorfor Mergeltransporten indtager en saa beskedén Plads i de store Grundforbedringsarbejder,

der i disse Aar udføres Landet over, det er Vanskelighederne med at faa Mergelen transporteret, der har slaæet hele dette Arbejde ud, og der er næppe nogen Mulighed for at faa det i Gang igen, inden Tiderne ændres.

Det maa være os en Trøst, at vi var kommen saa langt frem med Mergelarbejdet, som vi var, inden Vanskelighederne kom, og saa maa vi endvidere trøste os med, at vi i Kalken, og dette gælder saavel pulv. som raa Kalk, har Midler, der om ikke helt kan erstatte Mergelen, dog er udmærket anvendelige, og der har da ogsaa i meget stor Udstrækning været anvendt Kalk.

**Fortegnelse over Mergellejer
undersøgte af Hedeselskabet ved Dybdeboringer i 1941.**

Sogn	Mergellejets Navn	Anslaaet Mergelmængde	Indhold af kulsur Kalk i Tørstoffet
Ribe Amt:			
Lunde	Lundager	24000 m ³	14 %
Varde Landsogn	Kr. Kruse	14000 »	25 »
do.	Oskar Sørensen	40000 »	26 »
Outrup	Løftgaard	40000 »	16 »
Horne	Malle	6400 »	24 »
Ølgod	Vestkær	8000 »	43 »
Hodde	Hodde Mark	35000 »	27 »
do.	Andreas Møller	15000 »	20 »
Ansager	Bihl, Mølby	35000 »	28 »
Thistrup	G. Thomsen, Tønning	20000 »	29 »
Ringkøbing Amt:			
Lønborg	Lønborg	50000 m ³	26 %
do.	Lønborg Hede	3000 »	56 »
do.	P. Nedergaard	25000 »	30 »
Aadum	Graahede	20000 »	26 »
Egvad	Forsum. P. Pedersen	8000 »	26 »
do.	do. S. Kristensen	10000 »	24 »
Tønder Amt: Mosekalk			
Tinglev	Jes Pedersen, Terkelsbøl .	7000 m ³	90 %
do.	A. Jakobsen, do.	6000 »	90 »
do.	Andreas Pedersen, do.	2000 »	94 »
do.	Clemensen do.	9000 »	89 »
do.	Sagfører Bundgaard, do.	6000 »	89 »
Randers Amt: Mosekalk			
Hadbjerg	Kollerupgaard	2000 m ³	79 %

Omregnet i Vognladninger à 10 t er der med Bane, Bil og Baad ialt transporteret 3232 Vognladninger med Fragttilskud.

Der blev ikke paa langt nær transporteret den Kalkmængde, hvortil der var søgt og bevilget Fragttilskud, og Grunden hertil var Mangel paa Jernbanevogne og den vedholdende Vinter, der umuliggjorde Transporten pr. Skib og ogsaa i enkelte Lejer hindrede Udgravningen af Kalk.

Endelig viste det sig henad Foraaret, hvor den største Kalktransport almindeligvis finder Sted, at Lagrene af pulveriseret Kalk var helt utilstrækkelige til at tilfredsstille Efterspørgselen.

Resultatet blev, at Forbrugerne ikke fik den tiltrængte Kalk leveret og at der af et bevilget Fragttilskud paa 322000 Kr. kun blev forbrugt 250000 Kr.

I Fjor lempede Ministeriet Reglerne for Fragttilskud til Transport af Mergel og Kalk, hvorefter Kalken nu transporteres med en Fragtudgift for Forbrugerne paa ca. 35 % af Fragten, medens Statstilskudet andrager ca. 65 %.

Der er saaledes gennem Statens Tilskud Mulighed for Transport af Kalken med en rimelig Udgift for Modtageren, og hvis Forbrugeren derefter køber Kalken, hvor den er billigst at faa, er der Mulighed for at faa Kalken leveret til en overkommelig Pris.

Paa enkelte Egne foretages Indkøb i Fællesskab — dette finder saaledes Sted inden for enkelte Landboforeninger og enkelte Mergelselskaber —, og der holdes Priserne inden for rimelige Grænser, men en stor Del af Kalkhandelen foregaar endnu igennem Agenter, og det er helt utroligt, hvilke Overpriser, der mange Steder betales for Kalk. Det er slet ikke ualmindeligt, at der i Overpris er betalt lige saa meget som Fragttilskudet udgør, saaledes at Modtageren kunde have købt Kalken direkte fra Fabrikken og faaet den leveret uden Fragttilskud til samme Pris, som den, hvortil den nu leveres med Fragttilskud. Hvor ikke Kalkhandelen i Forvejen er organiseret enten gennem Mergelselskaberne eller Landbo- eller Husmandsforeningerne, bør Mergelselskaberne tage Sagen op. Enkelte vil maaske indvende, at en saadan Fremskaffelse af Kalk ligger udenfor Mergelselskabernes Opgaver, men hertil kan siges, at det væsentlig kun er Oplysningsarbejde, der skal gøres; naar Forbrugerne bliver underrettet om de virkelige Forhold angaaende Priser og Leveringssteder, vil der næppe blive Tale om Køb af Kalk til Overpriser. Ved Hedeselskabet vil der altid kunne faas de nødvendige Oplysninger.

Hvad Mergelarbejdet iøvrigt angaar, er Efterspørgning efter Mergellejer fortsat ligesom tidligere Aar. Undersøgelsen er fornemmelig foretaget i Ribe og Haderslev Amter. Ved disse Undersøgelser faar vi Kendskab til, hvor de brugbare Mergellejer findes, saaledes at Arbejdet kan

igangsættes, naar Forholdene igen klares saa meget, at Arbejdet kan tages op, Vi vil formentlig i Fremtiden komme til at anvende noget mere Kalk end hidtil til Opretholdelse af en passende Kalktilstand i de tidligere merglede Jorder, men Hovedmængden af Kalk vil sikkert fremdeles blive tilført gennem Mergel.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejder i Juli Maaned 1942.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 295 Arbejder omfattende 1553 ha til en samlet Overslagssum af 802882 Kr. Heraf var 287 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1041 ha (Overslagssum 732207 Kr.) og 8 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 512 ha (Overslagssum 70675 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 397 Arbejdsplaner omfattende 2470 ha til en Overslagssum af 1698009 Kr. Heraf var 373 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1419 ha (Overslagssum 1006899 Kr.) og 24 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 1051 ha (Overslagssum 691110 Kr.).

N. B.

Plantage Nr. 1.

Generalforsamling og 75 Aars Jubilæum i Houborg Plantage.

A/S Houborg Plantage afholdt den 8. Juli Generalforsamling paa Houborg Kro. Generalforsamlingen blev givet en festlig Karakter i Anledning af Selskabets 75-Aars Jubilæum. Aktionærerne mødte med Damer, ialt en Forsamling paa ca. 100 Mennesker.

Selskabets Formand, Gdr. *Klaus Skjøde*, Røjgaard, bød Velkommen, særlig til Hedeselskabets Repræsentant, *Søren Johansen*, Holsted. Formanden aflagde derefter en kort Beretning, hvori han nævnte, at Arbejdet havde gaaet sin tilfredsstillende Gang i det forløbne Aar. Selskabet har som tidligere omtalt købt en mindre Ejendom, der er beliggende umiddelbart ind til Plantagen.

Efter at Sagfører *Ahlens*, Holsted, var valgt til Dirigent og Bank-

**Hammerum Herreds
Spare- og Laanekasse,
Herning**
Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10—12 $\frac{1}{2}$, og 14 $\frac{1}{2}$ —17

Røde Drænrør

2"—12"

Fredenshøj Teglværk
Aabenraa
Telefon 2127

TRÆSILOER

til

Grønfoderkonservering.

Alle Størrelser paa Lager.
Forsendes overalt.

A/S Hørning Trælasthandel.
Hørning St. Telf. 29.

Lyskopi - Zinktryk

**Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt**

Frederiksalldé 60, Aarhus

Dansk Andels-Eggesport
Kgl. Hofleverandør

er Producenternes
egen Forretning og
yder derfor disse
det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Akselborg,
København V.

Tørvenes Opbevaring

er Spørgsmaa-
let for mange.
Vi har løst det med et praktisk Tørvehegn, hvori Tørvene
har alle Betingel-
ser for at faa Luft
og ekstra Tørring,
der forøger
Brændværdien.

Mønsterbeskyttet.

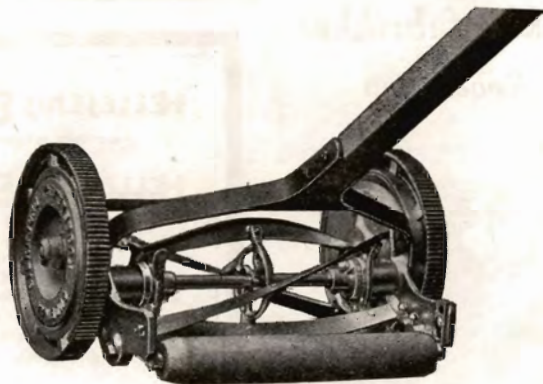
Det opstilles paa
2 Minutter (uden
Stolper) og Tør-
vene staar som
støbt til Jorden.
Skal Tørvene i
Hus, kan Hegnet
skilles, uden at
Traadene klippes
over. Overdækkes
Tørvene i Hegnet,
undgaas anden
Oplagsplads til
Vinteren. — Heg-
net leveres i følgende Størrelser: 1 Ton (ca. 2500 Stk. Tørv)
9 Kr., 2 Tons 12 Kr., 3 Tons 14 Kr., 4 Tons 16 Kr., 6 Tons
21 Kr., 8 Tons 25 Kr., 10 Tons 28 Kr., 15 Tons 34 Kr.,
20 Tons 39 Kr. Samtidig anbefales vort Tjærepapir til Over-
dække af Tørvestakkene, 1 m bred pr. m Kr. 0,40. Hav
Hegnet parat, inden
Deres Tørv leveres.
Forhandles igennem
Isenkrammere og
Købmænd.

SORØ STAKITFABRIK

Tlf. 352 — Postgiro 7358

Har De Besvær med Plænerne, prøv saa

„Gudena“ Plæneklipper

De vil hver Dag glæde Dem over Forandringen

Prisliste tilsendes paa Forlangende

GUDENAAS FABRIKER
SILKEBORG

FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalsforsikring
Grundejerforsikring
Automobilforsikring

tegner man i

NORDISK

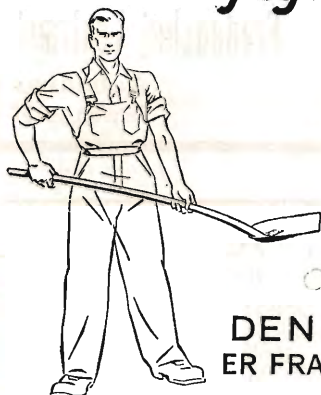
Livsforsikrings-A/8 af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/8 af 1898

St. Kongensgade 128 — Hovedkontorer:
Grønningen 17, København K.
Telefon 2860

Indhent Tilbud!

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck

 GODT-HAAB

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

Aktieselskabet

De danske Sukkerfabrikker

København

Herning Hede- & Discontobank.

10—12 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{1}{2}$,—5.
Telefon 5, 273 og 720.

Brug **RANDERS**
REB

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

direktør *Christiansen*, Brørup, til Skriftfører, forelagdes Regnskabet, der balancerede med 42000 Kr. Aktiverne udgør 74868 Kr. Der udbetales 17 pCt. til Aktionærene, henlægges 1115 Kr. til Dispositions-fondet og overføres til næste Aar 1500 Kr.

Fra Houborg Plantage 1942.

Formanden omtalte Branden i Foraaret paa Søren Vases Ejendom, hvorved Plantagen var i Fare. Søren Vase og hans Søn sammen med den gamle Skovfoged Poul Andersen og en fjerde Mand gjorde da en stor Indsats for at redde Plantagen, og Bestyrelsen vil overrække hver af dem en Erkendtlighed herfor.

Skovrider *Bech* forelagde Budgettet for næste Aar.

Efter Generalforsamlingen var der fælles Kaffebord, og derefter

kørte man en Tur ud i Plantagen og aflagde bl. a. Besøg ved Mindestenene for Johan Christoffer Sørensen, Momsen, Skovrider Sørensen og Sognefoged P. Nielsen. — Om Aftenen var der Festmiddag paa Houborg Kro for Generalforsamlingens Deltagere i Anledning af Jubilæet. Der var her en Mængde Talere. Bl. a. oplystes det, at Plantagen i Aarenes Løb havde givet 30000 Kubikmeter Brænde og 9000 Kubikmeter Gavntræ.

has.

Hedebrugets Aarsmøde.

Opdyrkningsarbejdet er blevet fortsat.

Hedebruget har i Juli afholdt Aarsmøde i Viborg. Der var som sædvanlig god Tilslutning, selv om det var den saakaldte lille Generalforsamling, der kun strækker sig over en Dag, og som ikke er kombineret med nogen Udflugt. Formanden, Folketingsmand *Laust Nørskov*, aabnede Mødet med at udtale Mindeord om Kr. Munk, Frederiks, og Peder Johnsen, Nollund. Forsamlingen rejste sig i Tilslutning til disse Ord.

Laust Nørskov udtalte i sin Beretning bl. a.:

— I Finansaaret 1941—42 modtog Hedebruget som ordinært Tilskud fra Staten 121500 Kr., nemlig 89500 Kr. som Tilskud til almindelig Hedeopdyrkning, 19500 Kr. til Nybyggere og 12500 Kr. til Forsøgsvirksomheden, tilsammen 121500 Kr.

Det ekstraordinære Statstilskud for Finansaaret 1941—42 androg 145000 Kr., der blev anvendt saaledes: Tilskud til almindelig Hedeopdyrkning 99102 Kr., til Nybyggere 29442 Kr. og til Vejanlæg 16455 Kr.

Det samlede Statstilskud, der for Finansaaret 1941—42 er ydet Hedebruget, har derefter andraget 266500 Kr. eller 60000 Kr. mere end forrige Aar.

Hedebruget modtog i 1941—42 2611 Ansøgninger om Tilskud til Opdyrkning af Hedearealer, der var anslaaet til at omfatte 3636 Hektarer. Forhøjelsen af Statsbevillingen i Forbindelse med en Ændring af Tilskudsreglerne, saaledes at der nu kan ydes den enkelte Hedeopdyrker Tilskud til et Areal paa indtil 2,5 Hektar aarlig mod tidligere 1,5 Hektar, medførte en betydelig Stigning i det tilskudsberettigede Areal. Af de 2611 Ansøgninger blev 2315 med et Areal paa 4191 Hektarer bevilget, medens 296 Ansøgninger ikke kunde godkendes.

Den forøgede Statsbevilling i Forbindelse med de ændrede Tilskudsregler har saaledes virket stimulerende paa Opdyrkningsarbejdet, der jo ellers hæmmes stærkt af Tidens Forhold og herunder vel i Øjeblikket mest af de vanskelige Transportforhold, der gør Merglingsarbejdet besværligt. Det er Opdyrkningsarbejdets Fordeling paa de mange bestaaende Brug, der muliggør, at Arbejdet kan udføres i det nuværende Omfang, og det maa ogsaa i denne Forbindelse tages i Betragtning, at der efter Opdyrkningsarbejdets Paabegyndelse jo hengaar et Par Aar, inden Arealerne kræver Tilførsel af Superfosfat, saaledes at der utvivlsomt for Tiden foretages Nyopdyrknings og Merglinger med Henblik paa, at Arealerne kan ligge parat til Besaaning, saa snart Fosforsyregødning kan skaffes.

Der indkom ialt 381 Ansøgninger om Nybyggertilskud, og Ansøgernes Forhold blev paa sædvanlig Maade undersøgt af Hedebrugets Konsulent og Lokalbestyrelserne, hvorefter Ansøgningerne gik til Overvejelse i Nybyggerudvalget. Der bevilgedes derefter 63400 Kr. i Tilskud til 237 Ansøgere, medens 144 Ansøgere ikke kom i Betragtning. Som Følge af den langvarige og haarde Vinter naaede kun 186 af Nybyggerne at faa de Arbejder gennemført, til hvilke der var bevilget Tilskud, og som Følge heraf blev kun 48942 Kr. 20 Øre anvendt paa Nybyggerkontoen. Arbejdsomkostningerne ved Gennem-

førelsen af de Arbejder, der ydedes Tilskud til, androg ifølge Overslag 250000 Kr. Disse Arbejder bestod i Opdyrkning af Hede og Mose, Mergling, Læplantning, Afvanding, Opførelse eller Reparation af Bygninger og Opførelse af Ajlebeholdere m. m.

De ved Hjælp af Nybyggertilskudet fuldførte Arbejder har i hvert enkelt Tilfælde været af stor Betydning for vedkommende Nybyggers Bedrift.

Til Støtte for nye Vejanlæg i Hedeegnene er der i Regnskabsaaret 1941—42 anvendt 16455 Kr., hvilket Beløb er anvendt til 21 Vejanlæg. Der blev i Regnskabsaaret 1941—42 anlagt 12 nye Vejarbejder omfattende en samlet Vejlængde af 26,55 Kilometer. Udgifterne ved disse Vejanlæg er anslaaet til ca. 60000 Kr. Interessen for Anlæg af nye Veje i Hedeegnene er stadig levende blandt Hedeboerne, idet de forstaaer den overordentlige Betydning disse nye eller forbedrede Veje har for mange allerede oprettede Nybyggerhjem, samt for den fremtidige Opdyrkning og Bebyggelse af Heden.

Hedens Opdyrkning til Agerland og Oprettelse af Nybyggerhjem paa Heden har gennem en lang Aarrække været et for vort Samfund betydningsfuldt Landvindingsarbejde, der i høj Grad kommer Landet til Nytte under den nuværende vanskelige Situation. Det har for Hedebruget været en stor Tilfredsstillelse, at Statsmagten har imødekommet Hedebrugets Ønske om under de nuværende Forhold at faa forøget Støtte til Hedeopdyrkningsarbejdet, og Selskabet bringer Ministeriet og de bevillende Myndigheder sin bedste Tak herfor.

I 1941—42 modtog Hedebruget 11 Ansøgninger om Plantningspræmie, og af dem kom følgende i Betragtning:

Peder Astrup Andersen, Brejning, Aage Stubberup, Skørping, Laurits Jensen, Hulsig, Jens J. Pedersen, Arnborg, Jens Østergaard Jensen, Tjørring, Martin Olesen, Sdr. Lem, og Peder Bank Olesen, Brejning.

Af de af Det danske Hedeselskab administrerede Legater er der i 1941—42 tildelt Legater hver paa 200 Kr. til følgende:

Landstingsmand Jørgen Bertelsens Legat: Jørgen Jørgensen, Hejring, og Alfred Christensen, Østergaard, Buur.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat: Ditlev Georg Fjordside, Donskjær, Møborg, og Kristian Peder Svendsen, Tolshave.

Mindeparken.

Laust Nørskov redegjorde endvidere for Planerne og Arbejdet med Oprettelsen af Mindeparken for Hededyrkere og udtalte Haabet om, at det maatte lykkes at faa hvert af Selskabets Medlemmer til at yde 2 Kr. i Bidrag, saaledes at Hedebruget kunde yde ialt 10000 Kr. til Mindeparken. Beløbet vilde blive opkrævet gennem Lokalforeningerne i dette Efteraar.

Der blev fra Forsamlingen udtalt en Tak til Bestyrelsen, fordi den har taget Spørgsmaalet om en Mindepark for Hedeopdyrkere op til Behandling og har faaet den ført saa vidt, som den nu er.

Til Bestyrelsen for Mindeparken valgtes *Laust Nørskov* og Afdelingsleder *Niels Basse*.

J. C. Cramer, Skansen, forelagde Regnskabet for 1941—42 og Budgettet for 1942—43.

Til Bestyrelsen nyvalgtes Højesteretsadvokat *C. B. Henriques*, København, og Gaardejer *Anton Clemmensen*, Skaaphusgaarden, Ilskov. De øvrige var Genvalg. Tidligere Medlem af Bestyrelsen, Skatteraadformand *P. Gammeltoft*, Henne, blev udnævnt til Æresmedlem.

Ved et paafølgende fælles Kaffebord uddelte Formanden Sølvbægere til fem Lokalformænd, der har beklædt deres Stillinger i 25 Aar. Det var *Chr. Sørensen*, »Vesterlund«, Bedsted, *Carl Midtgaard*, Brande, *Jens Majlund*, Sinding, *Magnus Debel*, »Tybjerggaard« pr. Lunde, og *Peder Mikkelsen*, Lønborg. Formanden takkede dem for deres trofaste Arbejde.

Bestyrelsen holdt senere et konstituerende Møde, og her genvalgtes *Formanden*, *J. C. Cramer*, Skansen, og *N. Basse* til Forretningsudvalget.

Til Nybyggerudvalget genvalgtes Landstingsmand *Johansen* (Formand), *Jørgen Larsen*, Holsted, og i Stedet for *P. Gammeltoft* valgtes *Cramer*, Skansen.

has.

Tørveproduktionen 1942.

Generatortørv.

Paa samme Dato som i 1941, nemlig den 10. Juli, har Landbrugsministeriet udsendt Bekendtgørelse vedrørende Handel med og Maksimalpriser paa Generatortørv i 1942.

Afgrænsningen af, hvad der er Generatortørv, er den samme som i 1941, idet saadanne højst maa indeholde 5 pCt. Aske ved 25 pCt. Vandindhold, og skal have en nyttig Brændværdi af mindst 3400 V. E. ved samme Vandindhold. Nyt er det, at Vægten af en Hektoliter Generatortørv skal være mindst 20 kg.

Priserne er uforandret fra i Fjor saaledes, at Generatortørv i Husholdningsstørrelse maa koste 44 Kr. pr. Ton i Jylland-Fyn og 47 Kr. pr. Ton i de øvrige Landsdele. Generatortørv i Husholdningsstørrelse med Indsnit, der tillader en Deling af Tørvene til Generatorstørrelse, maa koste henholdsvis 48 og 51 Kr., medens Tørv fremstillet i Generatorstørrelse maa koste henholdsvis 55 og 58 Kr. pr. Ton ab Mose.

Generatortørv-Bekendtgørelsen for 1942 giver endvidere nærmere Regler for Salg til Forbrugere og Forhandlere, og det er nøje foreskrevet, hvilke Avancer, der maa beregnes ved Knusning af Generatortørv, Levering i Papirsække m. v.

Autorisation til Fremstilling af Generatortørv meddeles efter Ansøgning af Hedeselskabet, medens Autorisation som Forhandler af saadanne Tørv meddeles af Brændselsudvalget i det Amt, hvor Udsalgsstedet er beliggende.

*

Statstilskud til Produktionen af Tørv.

Det usædvanlige daarlige »Tørvevejr« i indeværende Sæson 1942 i Forbindelse med den forhaandenværende meget vanskelige Brændsels-situation har bevirket, at Landbrugsministeriet har fundet Anledning til at foretage et ganske ekstraordinært Skridt for i sidste Øjeblik at forøge Produktionen af Tørv, nemlig at tilbyde de Producenter, der vil producere Tørv udenfor den egentlige Tørvesæson, et direkte Tilskud paa 4 Kr. pr. Ton, uanset hvilken Klasse de paagældende Tørv henregnes til. Det er en Forudsætning, at Producenten i sidste Halvdel af Juli ikke har foretaget nogen unormal Standsning af den hidtidige Produktion, og der vil kun kunne ydes Tilskud for indtil 20 pCt. af den samlede Produktion i 1942. Producenter, der ønsker Statstilskud, skal inden 15. August paa Blanketter, der faas udleveret hos de kommunale Brændselsudvalg, afgive Oplysninger om Størrelsen af den hidtidige Pro-

duktion. Efter Produktionens Ophør og senest den 15. September skal der derefter overfor Brændselsudvalget afgives en Erklæring paa Tro og Love om Størrelsen af Produktionen efter den 1. August. Naar det er konstateret, at Oplysningerne er i Overensstemmelse med de faktiske Forhold, vil Tilskudet blive udbetalt fra Landbrugsministeriet.

Hvor stor en Betydning, en saadan Tilskudsordning vil komme til at faa, kan ikke overses paa Forhaand, idet Vejrforholdenes Udvikling vil spille en altovervejende Rolle.

For en overfladisk Betragtning kan det maaske antages, at Virkningen vil blive stor, men det maa dog erindres, at den store Risiko ved Produktion af Tørv udenfor den Tid, der naturligt kan anvendes hertil, maa bæres af Producenten, idet Tabet for denne i Tilfælde af, at Tørvene ikke bliver salgstjenlige, vil være flere Gange større end det Tilskud, der kan paaregnes.

Producenterne vil i denne Henseende være meget forskelligt stillet, dels som Følge af Forskellen paa Læggepladserne, idet det er afgørende, om der er Tale om velbeliggende Fastmarkslæggeplads eller om mindre godt beliggende Plads paa lav Bund, og dels af Tørvens ulige Evne til at taale Omskiftelser i Vejrforholdene. Der er saaledes væsentlig mindre Risiko ved at udstrække Produktionen, naar det drejer sig om Virksomheder, der betjener sig af en Tørvemasse med et passende Indhold af Trevler og af velbeliggende Læggeplads end ved Fremstilling af Tørv i en stærkt omsat Lavmose, hvor Moseoverfladen benyttes som Læggeplads. Bliver det uheldigt Vejr i Eftersæsonen vil de førstnævnte Tørv kunne overvintre paa Pladsen og tørres færdige næste Foraar, medens de sidstnævnte Tørv uhjælpeligt vil ødelægges i Vinterens Løb

Produktion af Tørv i August og September er i nogen Grad et Lotterispil, men som Forholdene har udviklet sig, har man altsaa anset det for paakrævet, at Produktionen fortsættes i saa stort et Omfang som Mulighederne herfor er til Stede. Staten har erklæret sig rede til at betale sin Del af Indsatsen. Nu maa det kun haabes og ønskes, at Vejrforholdene vil være mere gunstige i Eftersæsonen, end de har været i Størstedelen af den egentlige Tørvsesæson i 1942.

Krøigaard.

Mindestensafsløring i Stilde Plantage.

Den 13. Juni foretoges i Stilde Plantage Afsløring af en Mindesten for afdøde *Fritz Momsen* og *Frederik Momsen*, Skovlyst, paa Pladsen, hvor der i Forvejen er rejst en Sten for Justitsraad Clausen, Holsted, og Nationalbankdirektør Johs. Lauridsen, Vejen. Indbudt til Festen, der var enkel, men

stemningsfuld, var Slægten Momsen. Til Stede var Enkefru Momsen, Skovlyst, hendes Børn og Børnebørn. Hedeselskabet var repræsenteret ved Skovrider Beck, Slauggaard.

Da Direktør O. Vang Lauridsen, Vejen, var bleven forhindret i at være til Stede, holdtes Afsløringstalen af Formanden for Plantagen, Gaardejer *Chr. Thygesen*, Skovbjerg, der indledede med at give et Rids af Plantagernes Historie, idet han bl. a. oplyste, at Beplantningen begyndte 1868 paa et Areal paa 516 Tdr. Land; men 1886 fik Selskabet til jydsk Heders Beplantning økonomiske Vanskeligheder og maatte standse. Der dannedes da et nyt Aktieselskab, der fuldførte Beplantningen. Blandt dem, der har betydet mest i dette Arbejde, er Proprietær Fritz Momsen og hans Søn, Frederik Momsen paa Skovlyst. Fritz Momsen var med lige fra Begyndelsen i 1868, og Frederik Momsen var en lang Aarrække Formand i Selskabet. Vi vil gerne minde og ære disse to Dænd ved at rejse dem denne Sten. Vi vil takke dem for deres betydelige Indsats for Beplantningen paa denne Egn; thi de viste i dette Arbejde stor Dygtighed og Initiativ.

Vi vil haabe, at fremtidige Bestyrelser vil værne og frede om dette Minde, saa det maa staa for fremtidige Slægter som et Vidnesbyrd om to Pionérs Arbejde til Gavn for Egnen og dermed for hele vort Land.

Derefter faldt Dækket — et Dannebrogslag, og Stenen var afsløret.

Det er en smuk Natursten, der bærer Inskriptionen:

FRITZ MOMSEN

1813—1901

FREDERIK MOMSEN

1874—1933

Trofast Virke i Plantagen.

Skovrider *Christensen*, Vorbasse, holdt derefter en smuk og manende Tale om Nationalfølelsen. Vi føler i disse Aar Fællesfølelsen stærkere end Tilfældet har været i mange Aar. Vi er fælles om vor Konge. Vi er taknemlige for hans Kongevirke, og vi vil haabe, at han igen maa komme til at regere over et frit Danmark. Vi er fælles om vort Flag — det smukkeste, vi kender. Det er vort Samlingsmærke, og lad Korset minde os om, at vi skal lade vore Tanker gaa opad til alle gode Gavers Giver. Vi er fælles om vort Modersmaal og om vore Minder, bl. a. Minderne om vore Stormænd.

Efter 1864 var Modet langt nede; men der fremstod en Kreds af Mænd, der indadtil vilde vinde, hvad vi tabte udadtil. Og i dette Arbejde danner Plantningssagen et vigtigt Led; heldigvis fik Lederne kraftig Støtte af Befolkningen i de forskellige Egne, og her paa denne Egn har Fritz og Frederik Momsen betydet meget for Plantningssagen, og det har glædet mig meget, at der her er sat dem et Minde.

Naar jeg tænker tilbage over de 50 Aar, jeg har haft mit Arbejde her, staar de for mig som et Eventyr. Af den barske og golde Hede er skabt Plantage ved Plantage, og Læhegnene har brudt den barske Vestenvind, saa Markerne staar frodige overalt. Maatte Danmark altid have Sønner, der vil fortsætte Arbejdet til Gavn for det Land, vi elsker, og maatte vi faa Fremtid, som vi har Minder, lad os da bringe Takken opad og give Gud Æren.

Enkefru Momsen takkede i hjertelige Ord for den Ære, der var vist hendes Svigerfader og hendes Mand ved, at dette smukke Minde var rejst. Plantningssagen havde for dem begge været en Hjertesag.

Forinden man forlod Pladsen, lagde Fru Momsens Børnebørn Bænke ved Foden af de to Mindesten.

Efter Afsløringsfesten samledes Deltagerne i Plantørboligen til Aftensmad af medbragte Madkurve. Det vekslede ved Bordet med Tale og Sang.

MINDRE MEDDELELSER.

40 Aar.

Den 1. Juli var det 40 Aar siden Direktør *C. E. Flensborg* knyttedes til Det danske Hedeselskab som ung Forstkandidat.

Direktør Flensborg var i Dagens Anledning Genstand for megen Opmærksomhed, skønt Dagen blev tilbragt paa Rejse til København.

*

A/S Hundsbæk Plantage

ved Læborg har holdt Generalforsamling. Regnskabet udviste et Overskud paa 1067 Kr. Status balancerede med 21882 Kr. Formanden, fhv. Sognefoged *A. Andersen*, Gammelby, genvalgte med *O. Vang Lauridsen* som Næstformand.

*

A/S Egeris Plantage ved Ringkøbing har vedtaget at give 10 % i Udbytte.

*

A/S Haarkjær Plantage har holdt Generalforsamling og vedtaget at udbetale 6 % i Udbytte.

*

Midtsønderjyllands Elektricitets-Forsyningsselskab, hvis Formand er Folketingsmand *Jørgen Gram*, har paa sin Generalforsamling i Agerskov den 21. Juni godkendt Købet af 33 ha, der under Hedeselskabets Ledelse skal tilplantes, saa Selskabet med Tiden kan producere sine egne Master til Ledningsnettet.

*

A/S Løbners Plantage

har holdt Generalforsamling. Aarets Regnskab udviste et Overskud paa 5545 Kr. Aktiverne er i Status opgjort til 63531 Kr. Til Bestyrelsen genvalgte *A. I. Hansen*, Vejrup, *A. Andersen*, Gammelby, og *O. L. Christiansen*, Brørup.

Under Generalforsamlingen oplyste Formanden, Gaardejer *M. Ebbesen*, Sekjær, at Selskabet i Anledning af Plantør *Nielsens* Fratræden paa Grund af Alder havde skænket ham 1000 Kr. Formanden takkede samtidig i meget hjertelige Ord Plantør Nielsen for dennes samvittighedsfulde og dygtige Arbejde, der i saa høj Grad havde præget Plantagens Udvikling.

*

Den norske Tørveproduktion.

I Norge har man, for at sikre den størst mulige Produktion af Tørv i 1942—43, besluttet at Staten garanterer Omsætningen af indtil 75000 m³ Tørv.

Garantien omfatter de Tørv, der er tegnet inden 1. Juli i Aar, og hvad der ikke bliver solgt af Producenten, overtager Staten for en Pris, der ligger 5 % under de af Staten fastsatte Maksimalpriser.

Det paahviler Producenten selv at søge Tørven afsat.

has.

I det store internationale Fællesorgan for Skovkultur »Intersylva«, der udsendes fra München, er der i Nr. 1 1942, som for nogen Tid siden er udsendt, bl. a. en meget udførlig Artikel af Professor *Howard-Grøn* om Skovrejsningen i Jylland, der som naturligt er navnlig beskæftiger sig med Hedeselskabets Arbejde. Artiklen fremkommer paa Fransk, men afsluttes med Resumé paa Tysk, Engelsk, Spansk og Italiensk.

*

Paa det store Fællesskue den 17., 18. og 19. Juli i Odense deltog Hedeselskabet med en meget omfattende Udstilling, arrangeret af Botaniker *N. C. Nielsen* og Distriktsbestyrer *Axel Petersen*.

*

Et Mindesmærke for Sagfører E. Hansen, Esbjerg.

Ved en lille Højtidelighed afsløredes den 6. Juli en smuk Mindesten over Marbæk Plantages Skaber, Foregangsmanden paa Plantningens Omraade paa Esbjergegnen, Sagfører *E. Hansen*. Stenen, der er en stor Natursten med Medaillon, har faaet sin Plads i Udkanten af Marbæk Plantage paa en lille smuk Plads skabt af Skovrider *Frederiksen* paa det Sted, hvor Marbækvejen deler sig i to Grene, den ene mod Marbækgaard og den anden mod Myretuegaarden. Højtideligheden fandt Sted i Overværelse af en Del af Egnens Befolkning, Sagfører *E. Hansens* Slægtninge, forskellige som i sin Tid havde arbejdet under Sagfører *Hansen, Esbjerg* Byraads Skovudvalg samt forskellige indbudte. Ved Mindestensafsløringen talte Borgmester *Mortensen, Esbjerg*, og Lærer *Petersen, Farup*.

Den store Granitsten bærer følgende Inskription:

Sagfører E. M. Hansen

1848—1923

Tilplantede 1904—1910 Marbæk Hede ca. 225 ha.

Med Retsind du virked for Land og Egn,
Kransed din Stavn med Plantning og Hegn
Tro at tjene — dit Liv gav Værd.
En helstøbt Mand i al din Færd.
Din Gerning du øved uden Tanke for Løn.
Med Tak du mindes som Danmarks Søn.

Fhv. Sognefoged *Hansen* overdrog derefter paa Komiteens Vegne Stenen til Esbjerg Byraad.

Borgmester *Kock* takkede paa Byraadets Vegne.

has.

*

ANDELS-PENSIONSFØRENINGEN

Rosenørns Alle 1 Tlf. Central 2728-15157. (Gensidigt Pensionsforsikringselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses- og Børnerenter.

Hotel Herning.

Telf. 21-41.

Byens første Hotel.

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

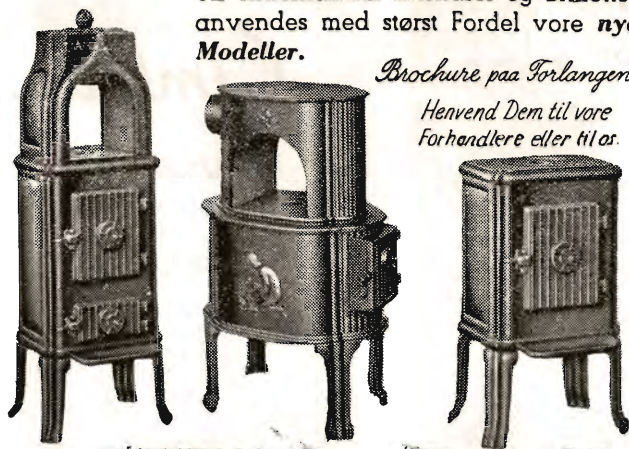
Aktiekapitalen & Reserver ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter
anvendes med størst Fordel vore nye
Modeller.

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

Spedalsø

Cementvarefabrik.

R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. Horsens. Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brøndringe. —

FORLANG TILBUD.

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

A/s Varde Staalværk, Varde.

||| 1. Kl. Staalstøbegods til Tip-
vognshjul, Bremsklodser og
andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaa.

SKOVEJERE

Træart i enhver Sortering til Forarbejdning paa egne Anlæg. Spar Mellemandel, sælg direkte,
vi køber Gran til Master, Tømmer, Kassetræ, Trældstræ, Eg, Bøg, Ask og Elm til ethvert
Formaal.

Henvendelse enten til Hovedkontoret, Silkeborg, Telf. 424, eller
Bevtoft 50 — Vamdrup 53 — Fredsted 10 — Nr. Snede 58

Imprægneringsanstalten „SILKEBORG“ A/S,
Silkeborg, med sine forskellige Afdelinger er
det eneste Firma i Jylland, der køber enhver

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.
 Tell. 14.350. - Genaldigt Selskab. - Reventloweg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarforsikring

Automobilforsikring

Henvendelse til Kredsen Tillidsmand eller til Kontoret.

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
 Aarhus

Dansk Brandforsikringsselskab

„VERMUND“

af 1904 - gensidigt Selskab.
 Bygninger og Løsøre.
 Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

**Falcks
 Redningskorps
 Stationer**

Hjælpen er gratis fra
 Skagen til Gedser for
 Abonenter

„Cimberia“
 Tømmerhandel
 Aktieselskab
AABENRAA

●
 Trælast &
 Bygningsartikler
 Drænrør
 Morsø Støbegods

●
 Indhent Tilbud

**SKIVE
 DISKONTOBANK**

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Beskyt Deres Plantninger med

Elektrohegnet STØD

Det førende Hegn.

Firma: Dansk Elektrohegn,

V. Boulevard 51, København V.
 Telefon Central 15453.

Tirslund Plantageselskab

har den 9. Juli holdt Generalforsamling i Brørup. Formanden *J. Holst*, Lille Stengaard, afgav Beretning, og Kassereren, Bankdirektør *Christiansen*, oplæste Regnskabet, der balancerede med 7198 Kr. Det vedtoges at udbetale 5 % Udbytte. Plantagen er paa ialt 91 Tdr. Land. Til Bestyrelsen genvagtes Formanden.

50 Aars Jubilæum for A/S Legind Bjerger.

A/S Legind Bjerger paa Mors, som Dalgas i sin Tid betegnede som Danmarks skønneste Hedeplantage, blev den 8. Juli 50 Aar. Allerede før 1892 var Plantningssagen rejst paa Mors og gav som Resultat bl. a. Plantninger ved Højris og Sallingsund. Paa Grund af Modstand fra Ejeren af Legind Bjerger kunde dette Areal ikke inddrages under Plantningen, før efter dennes Ejers Død i 1892. Saa erhvervede et Udvalg fra Nykøbing ca. 100 Tdr. Land. af de majestætiske Bakker for en Pris af ca. 4000 Kr., og man tog fat paa Plantningen, der nu har forvandlet de lyngklædte Bakker til en skøn og frodig Plantage.

Senere er Arealet mere end fordoblet og er blevet et meget yndet Udflugtssted ikke alene for Morsingboere, men for en Mængde Turister langvejs fra, og et er vist ikke for meget sagt, at Legind Bjerger er en af Morsøs største Attraktioner.

En af de Mænd, der gjorde mest for Legind Bjerger, var afdøde Sparekassedirektør Fr. Bang i Nykøbing M. Den nuværende Formand er Medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab, Bankdirektør *Chr. Poulsen*, Nykøbing M.
has.

Den svenske Skovdirektør, Generaldirektør *Kuylenstjerna* har efter Ansøgning faaet bevilget Afsked. I hans Sted er for 6 Aar fra 1. Juli udnævnt Godsejer Bo von *Stockenström*.

I Sverrig blev i 1941 skudt 13306 Elsdyr. I Norge og Finland var de tilsvarende Tal henholdsvis 1560 og 1605.

Det danske Hedeselskab

Konto Litra	Kontoens Tekst	Specif. Bilag Nr.	Budget				Regnskab			
			Debet		Kredit		Debet		Kredit	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
	A. Selskabets egne Midler.									
I.	Indtægtskonti:									
a.	Medlemsbidrag	1	4500	"	50500	"	16054	01	76146	
b.	Renter af Legater og Fonde	2	1075	"	22675	"	1077	"	23604	5
c.	Udbytte af Plantageaktier . .	3			1000	"			1408	
d.	De industrielle Virksomheder	4	18570	"	21100	"	34718	72	38239	1
e.	Planteskolernes Drift	5	73185	"	118785	"	129686	46	200071	6
f.	Automobilernes Drift	6	10000	"	10000	"	24070	14	17400	1
g.	Fræsernes Drift	7	5000	"	6000	"	6984	54	8224	
h.	Tilfældige Indtægter	8			1500	"	12562	44	13942	5
II.	Udgiftskonti:									
a.	Ejendommenes Drift	9	392375	"	391010	"	499223	21	509634	2
b.	Administrationsudgifter	10	51100	"		"	65679	67		
c.	Tidsskriftet	11	34200	"	17000	"	38445	"	21421	0
d.	Forsøg m. v.	12	6000	"		"	10623	78	892	6
	Overskud		43565	"		"	71858	91		
	Ialt		639570	"	639570	"	910983	88	910983	8
	Aarets Overskud								71858	9
	overført fra sidste Regnskabsaar								73198	
	fordeles saaledes:									
	Overført til Reservefond, Jubilæumsgaver						3500	"		
	Driftsfond for Gaardene						17000	"		
	Propagandafond						2000	"		
	Rejselegat for Tjenestemænd						2000	"		
	Bidrag til Mindeparken						15000	"		
	næste Regnskabsaar						105556	91		
							145056	91	145056	9

Driftsregnskaber for 1941—42.

Konto Litra	Kontoens Tekst	Specif. Bilag Nr.	Budget		Regnskab	
			Debet	Kredit	Debet	Kredit
			Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
	B. Statsmidlerne.					
	I. Indtægtskonti:					
a.	Tilskud fra Statskassen i H. t. Finanslovskonto § 13. III. R. 1.	13		897600 "		854620 45
	II. Udgiftskonti:					
a.	Administrationsudgifter	14	94110 "	6420 "	102161 67	6420 "
b.	Pensioner og Understøttelser	15	83850 "	2900 "	84108 57	3638 61
c.	Plantningsvirksomheden	16	290270 "	64535 "	293222 76	68973 96
d.	Mose- og Engafdelingen ...	17	561430 "	368100 "	748802 29	565479 35
e.	Kulturteknisk Afdeling.....	18	494585 "	294730 "	641981 39	442326 11
f.	Mergelafdelingen	19	41880 "	22500 "	40519 69	22607 31
g.	Afdelingen for Undersøgelser og Forsøg	20	135960 "	45300 "	162362 45	109093 03
	Ialt...		1702085 "	1702085 "	2073158 82	2073158 82

D. Det danske Hedeselskabs

Litra Nr.	Kontoens Tekst	Specif. Bilag Nr.	Den 1. April 1941		Iflg. Formueregnskabet		Den 31. Marts 1942			
			Kr.	Ø.	Tilgang	Afgang	Kr.	Ø.		
	I. Aktiver:									
a.	Faste Ejendomme	30	1326178	07	130579	56		1456757	63	
b.	Driftens Materiel og Inventar	31	90266	19	34626	88		124893	07	
c.	Driftens Besætninger, Lagre o. l.	32	178770	„			18540	„	160230	
d.	Legaters og Fondes Aktiver	33	2967392	42	212976	92			3180369	34
e.	Aktier i Plantager	34	25374	70			485	„	24889	70
f.	Debitorer, Indtægtsrestancer og Deposita	35	318468	82	160865	56			479334	38
g.	Debitorer vedr. Statsmidlerne	36	654329	37	784670	47			1438999	84
h.	Forudbetalte Udgifter vedr. 1941—42		34259	81			34259	81		
h.	Forudbetalte Udgifter vedr. 1942—43				38511	04			38511	04
i.	Beholdning af Kontorartikler		11201	94	2040	87			13242	81
k.	Kasse-, Bank- og Girobeholdninger	40	72967	15			67223	15	5744	„
			5679208	47	1364271	30	120507	96	6922971	81

Regnskabet indstilles til Godkendelse.

I Hedeselskabets Kasse- og Regnskabsudvalg:

Nørskovgaard og Lynderupgaard i Maj 1942.

Laust Nørskov.

K. Kielsen.

Det danske Hedeselskabs foranstaaende Regnskab for Aaret 1941—42 har jeg revideret. Sammen med Direktør Flensborg har jeg konstateret, at de i Status under Kontiene D. bet selv, og de under Konto D. I. f. opførte Deposita, samt Selskabets egne Kasse-, Bankgivende.

Status pr. 31. Marts 1942.

Litra Nr.	Kontoens Tekst	Specif. Bilag Nr.	Den 1. April 1941		Iflg. Formueregnskabet		Den 31. Marts 1942	
			Kr.	Ø.	Tilgang	Afgang	Kr.	Ø.
	II. Passiver:							
a.	Prioritetsgæld i Ejendomme	30	467426	14	149068	27		616494 41
b.	Legaters og Fondes Kapitaler	37	2967392	42	212976	92		3180369 34
c.	Kreditorer, Udgiftsrestancer og Deposita	38	409784	58	191075	33		600859 91
d.	Mellemværende med Legater og Fonde	39	86239	50			26432	99 59806 51
e.	Forudbetalte Indtægter vedr. 1941—42		20756	62			20756	62
e.	Forudbetalte Indtægter vedr. 1941—42				17044	55		17044 55
f.	Hedeselskabets Driftsregnskab		73198	„	32358	91		105556 91
g.	Hedeselskabets Kapitalkonto		1037926	90				1037926 90
h.	Landbrugsministeriets løbende Regning		616484	31	688428	97		1304913 28
			5679208	47	1290952	95	47189 61	6922971 81

Viborg, den 23. Maj 1942.

C. E. Flensborg.
adm. Direktør.

/ Ernst Jensen.

og intet fundet dertil at bemærke.

. d. og e. opførte Værdipapirer og Bankbeholdninger tilhørende Legater og Fonde og Selskab og Girobeholdninger var til Stede, og at Beholdningerne stemte med Bøgerne og Bankens Op-

Viborg, den 23. Maj 1942.

Vilh. Lund.
Landsdommer.
Selskabets Revisor.

Hedeselskabets Regnskab 1941—42.

Hedeselskabet har i 1941—42 administreret følgende Finanslov-bevillinger:

	Bevilling	Regnskab
Til Hedeselskabets Virksomhed som foran anført, ialt	Kr. 897.600,00	Kr. 854.620,45
» Smaaplantninger og Hegn	» 430.000,00	» 407.700,97
» Lettelse af Mergeltransport	» 302.000,00	» 74.756,61
» » » Kalktransport	» 20.000,00	» 175.662,07
» Forsøg med Plantning af Frugttræer i Bjergfyrrplantager	» 1.000,00	» 1.000,00
» Vejledning, Planlægning og Tilsyn vedr. Læplantninger	» 445.000,00	» 477.830,93
» Transport af Mergel til Manø	» 3.290,00	» —
» » » Kalk til Rømø	» 2.000,00	» —
	Kr. 2.100.890,00	Kr. 1.991.571,03

Endvidere blev der til forskellige Formaal under Hedeselskabets Tilsyn og Ledelse, men hvorover Selskabet ikke fører Regnskab, bevilget følgende Statstilskud for 1941—42:

Til Plantager, der staar under Hedeselskabets Ledelse og har overtaget Fredskovsforpligtelse	» 90.000,00	» 81.245,48
Til Forrentning af Laan til Anlæg af Mergelbaner m. m.	» 260.000,00	» 225.850,23
» Anlæg af Kommuneplantager som Nødhjælpsarbejder	» 100.000,00	» 99.910,00
Ialt	Kr. 2.550.890,00	Kr. 2.398.576,74

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaletræsplantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1800

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

Landmændenes eget gensidige Forsikringsselskab

„Hagelskadeforsikringen for Jylland“.

Danmarks største Selskab i denne Branche har nu i 76 Aar (Siden 1866) ydet de jydsk Landmænd en fuld betryggende Forsikring mod Tab ved Haglskade paa Markafgrøder til den lavest mulige Aarspræmie. —

Gennem Reassurance er Medlemmernes solidariske Ansvar nu stærkt begrænset.

Indmeldelser modtages af de i hvert Herred ansatte Distriktsforstandere eller ved Henvendelse til **Foreningens Hovedkontor, Ryesgade 33, Aarhus, Direktør Walter Houlberg.** — Telefon 1284. —

Bestyrelsen for fornævnte Forening:

*Chr. Lüttichau, Tjele, Formand. H. Skau, Hammelev.
Proprietær Suhr-Kirketerp, Alstrupgaard pr. Hadsten.
Kr. Kristiansen, Højvang pr. Daugaard.*

Stryg elektrisk

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESELSKABET

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.

Elektriske Anlæg - Vandværksanlæg.
Telefon 174—274.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

Telefon: 1500
(5 Linier)

Jydsk Husmands Kreditforening

Aalborg

Laan ydes i mindre Ejendomme paa Landet
og paa Købstædernes Markjorder.

Telf. 3870 — Kontor: Boulevarden 43 — Telf. 3871

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygningsartikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Greisdal Hammerværk pr. Vejle

Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegøbe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.

Alle Slags Gøbe, Forke, Spader, Roenakker, Høstleer og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000 Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt i en Serie 38,000 Gevinster + en Præmie. — Tils. Kr. 1 Million 823,460. — Trækkes samtidig med Klasselotteriet.

Lodsedler faas hos alle Kollektørerne samt i Hoved-Kollektionen, Frederiksberggade 2, København K.

TIL ALLE SLAGS BYGNINGER

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANN-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

Teglværkernes Salgskontor

ESBJERG

Telf. 265—546

DRÆNRØR

2" — 15"

MURSTEN TAGSTEN

Alfa KAFFE

ERSTATNING

har en ganske særlig Sammensætning af smaggivende Stoffer og kommer derfor den rigtige Kaffe-smag meget nær i Fylde og Velsmag.

Forlang
ALFA KAFFE-ERSTATNING
hos Deres Købmand.

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

◆
Normrør
med Garantimærket △
Imprægnering
— Brøndrør —

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Hyggelig Underholdning

for hele Familien: Noveller, Romaner, populære Artikler om Alverdens interessanteste Emner, Humor, Knold og Tot, Gyldenspjæt etc., Børnestof, Brevkasse, Husmodersider og meget mere — gennemill. med moderne Fotografier og farveprægtige Tegninger.

Husk hver Tirsdag
Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

**LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET**

Johannes Rain & Søn

SKOVFRÖKONTORET

Köbenhavn-Valby

Frøavlscenret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

**P. KRUSES
PLANTESKOLE**

- MUNDELSTRUP -

Telefon Tilst Nr. 7

**Skovplanter
Haveplanter**

Forlang Prislister eller Tilbud

**Brostrøms
Planteskole**

VIBORG

ved C. Nielsen

Telefon 42

leverer alle

Planter for Have,

Mark og Skov -

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Forlang Tilbud

Vi garanterer Kvaliteten

A/S **Skive Markfrøkontor**

Grundlagt 1896

Telf. 94 Skive

Frøavl

Frøhandel

**PALUDANS
PLANTESKOLE**

- KLARSKOV -

130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Høgsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prislister.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)

- Grundlagt 1887 -

KOLDING

Telefon 43

*Hulkjærhus
Planteskole*

Rødkjærbro

Telefon Ans 25

Planter til

Skove

Læhegn

Haver

A/S **SØNDERJYDSK FRØFORSYNING**

AABENRAA - TELF. 47

Aktieselskabet

CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers - Telefon 1515

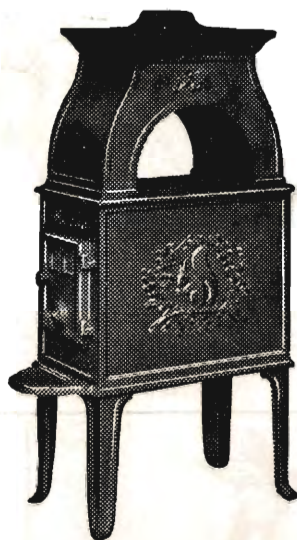
Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensborg, Viborg.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

